

בבית המשפט המחוזי

בחיפה

בעניין:

ת.צ.

שקד שוורץ, ת.ז. 029698503

מרח' הזמיר 31/10 נהריה

ע"י ב"כ עו"ד שלומי כהן ו/או אמיר ישראלי,
מרחוב המגינים 60א, ת.ד. 33138 חיפה, 31331
טל: 04-8555099, פקס: 04-8555110

התובע

- נגד -

תומר יבוא ושוק מוצרי מזון (1983) בע"מ, ח.פ. 510964372

קיבוץ כפר המכבי 30030

הנתבעת

כתב תביעה

התובע מתכבד בזאת, להגיש לבית המשפט הנכבד, בד בבד עם הגשת בקשה לאישור התביעה כייצוגית לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"), את כתב התביעה כדלקמן.

א. רקע עובדתי:

1. תביעה זו עניינה במקרה בוטה במיוחד של הטעיה צרכנית.
2. הנתבעת, חברת תומר יבוא ושיווק, הינה יבואנית ומשווקת של עשרות מוצרי מזון. באתר החברה (<http://www.tomerltd.co.il/index.html>), מסוכמת פעילותה באופן הבא:

"החברה עוסקת ביבוא, שיווק והפצה של מגוון מוצרים מתחום המזון. מוצרי היבוא מגיעים מרחבי תבל, מסין במזרח ועד ארגנטינה במערב, ומופצים לכל חלקי הארץ. אנו מייבאים מוצרים איכותיים

בלבד, אשר נבחרים בקפידה ונבדקים במעבדות בארץ, ומאושרים ליבוא על ידי משרד הבריאות. כמו כן החברה מקפידה על כשרות המוצרים, והמפעלים המייצרים אותם נמצאים תחת השגחת רבנים ובאישור הרבנות הראשית לישראל"

3. בין שלל עיסוקיה הנתבעת הינה יבואנית ומשווקת של מוצר המכונה מיץ לימון טבעי (להלן: "המוצר") הנמכר באריזות בתחולה של 200 מ"ל. המוצר נמכר בכל הרשתות המובילות ובכללן רשת שופרסל.

- פרטי הנתבעת מאתר רשם החברות מצ"ב כנספח "ג" לבקשה זו.

- תמונות של אריזת המוצר מצ"ב כנספח "ד" לבקשה זו.

4. התובע, תושב העיר נהריה רכש את המוצר לשימוש אישי ומשפחתי במספר פעמים (3 פעמים בדיוק למיטב זכרונו), בחנויות ברשת "שופרסל" מתוך מחשבה כי מדובר אכן במיץ לימון טבעי, וזאת כתחליף לסחיטה דנית של מיץ מלימונים טריים.

5. דע עקא, וכעולה מכיתוב באותיות קטנטנות על גבי אריזת המוצר, כלל אין המדובר במיץ לימון טבעי, אלא במיץ המיוצר מתרכיז אשר עבר תהליך של פסטור. עוד יוער, כי גם עובדת היותו של המיץ כזה המיוצר מתרכיז הינה מובלעת, שכן ברכיבי המוצר נכתב: "רכיבים: מיץ לימון טבעי (מתרכיז)".

6. התובע, צרכן מן השורה, אשר אינו מצוי בפרטי ההגדרות שבחוק, ובמשמעות המונחים "פסטור", מיץ המיוצר מתרכיז, וכיוצ"ב, גילה עובדות אלו ובעיקר את משמעותן רק בדעיבה, ולאחר מספר רכישות, דאז חדל באופן מיידי מרכישת המוצר.

7. הוראות הדין בעניין זה הינן ברורות וקובעות כי המוצר איננו מיץ טבעי, אינו יכול שיהיה מיץ טבעי, ובשום פנים ואופן אסור לרשום על גבי האריזה כי מדובר במיץ טבעי.

8. צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סימון מיץ לימון ותחליף מיץ לימון), תשכ"ח-1968, קובע באופן הבא:

"סימון מיץ לימון

2. (א) לא יסמן אדם, לשם עסק, מוצר בשם "מיץ לימון" או בשם המשתמע כמוהו, אלא אם יוצר מיץ הלימון על-ידי מיהול תרכיז מיץ לימון במים או במיץ לימון טבעי, ובלבד שמיץ הלימון עבר תהליך פיסטור והערך הרפרקטומטרי שלו לא יפחת מ-8°.
- (ב) לא יוסיף אדם בסימון למוצר כאמור בסעיף קטן (א) את המלה "טבעי" או מלה המשתמעת כמוה."

- העתק של צו הפיקוח מצ"ב כנספח "ה" לבקשה זו.

9. בהתאם לצו, אין להוסיף למיץ מפוסטר את המילה "טבעי" כפי שהוסיפה הנתבעת. בנוסף, סעיף 2.5.4.2 לתקן ישראלי 52 (2002), החל על מיצי פירות ובכלל זאת פירות הדר, קובע באופן הבא:

“מותר לסמן את הכינוי “טבעי” כחלק מסימון שם המוצר, או שלא כחלק ממנו, רק אם המוצר יוצר מפרי טרי (בלא תרכיז ובלא מחית מרוכזת) ואם הוא עומד בקריטריונים האחרים המפורטים בתקן הישראלי ת”י 1145 לגבי סימון הכינוי “טבעי”.”

- העתק של תקן ישראלי 52 מצ”ב **כנספח “ו”** לבקשה זו.

10. התובע, כיתר צרכני המוצר, רכש את המוצר מתוך מחשבה כי מדובר במיץ טבעי – ולא כן הוא. לו ידע התובע כי אין המדובר במיץ טבעי, הוא היה נמנע מרכישת המוצר. בנסיבות אלו, חומרת ההטעיה, והרווח הרב שמפיקה הנתבעת בעטייה, מצדיקים את אישורה של תובענה ייצוגית זו.

ד. הטיעון המשפטי

א. עילת הפרת חובה חקוקה

11. יסודותיה של עוולת הפרת חובה חקוקה מנויים בהוראות סעיף 63 לפקודת הנזיקין, המורה אותנו באופן הבא:

“א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני.”

12. לעוולת הפרת חובה חקוקה חמישה יסודות (ראה ע”א 145/80 **ועקנין נ’ המועצה המקומית בית שמש**, פ”ד לז(1) 113, בעמ’ 139): **(א)** קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק **(ב)** החיקוק נועד לטובתו של הניזוק **(ג)** המזיק הפר את החובה המוטלת עליו, **(ד)** ההפרה גרמה לניזוק נזק **(ה)** הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

13. לענייננו, הפרה הנתבעת את הוראות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סימון מיץ לימון ותחליף מיץ לימון), תשכ”ח-1968, (נספח “ה”) הקובע באופן הבא (בסעיף 2 לצו):

“סימון מיץ לימון”

2. א) לא יסמן אדם, לשם עסק, מוצר בשם “מיץ לימון” או בשם המשתמע כמוהו, אלא

אם יוצר מיץ הלימון על-ידי מיהול תרכיז מיץ לימון במים או במיץ לימון טבעי, ובלבד שמיץ הלימון עבר תהליך פיסטור והערך הרפרקטומטרי שלו לא יפחת מ-8°.

(ב) לא יוסיף אדם בסימון למוצר כאמור בסעיף קטן (א) את המלה "טבעי" או מלה המשתמעת כמותה.

14. בהתאם לצו, אין להוסיף למיץ מפוסטר את המילה "טבעי" כפי שהוסיפה הנתבעת. בנוסף, סעיף 2.5.4.2 לתקן ישראלי 52 (2002) (נספח "ו"), החל על מיצי פירות ובכלל זאת פירות הדר, קובע באופן הבא:

"מותר לסמן את הכינוי "טבעי" כחלק מסימון שם המוצר, או שלא כחלק ממנו, רק אם המוצר יוצר מפרי טרי (בלא תרכיז) ובלא מחית מרוכזת) ואם הוא עומד בקריטריונים האחרים המפורטים בתקן הישראלי ת"י 1145 לגבי סימון הכינוי "טבעי"."

15. הנתבעת הפרה את הוראות הדין ברגל גסה:

(א) הנתבעת כינתה את המוצר "מיץ לימון טבעי" למרות שאין המדובר כלל במיץ לימון טבעי הואיל ומדובר במיץ לימון מפוסטר וכזה העשוי מתרכיז.

(ב) הנתבעת רשמה ברשימת הרכיבים כי המוצר כולל "מיץ לימון טבעי 100%" ובכך הטעתה את התובע הטעיה כפולה ומכופלת והוסיפה חטא על פשע. רק מעיון מדוקדק באותיות הקטנטנות ניתן לגלות כי הנתבעת הוסיפה בסוגרים את המילה "מתרכיז".

16. איש לא יחלוק, כי סעיפי החוק אותם הפרה הנתבעת, נועדו להגן על הצרכן פן יוטעה, כפי שהוטעה התובע.

17. לו היה המוצר מסומן באופן הולם, היה התובע נמנע מרכישתו ומשתמש בלימון טבעי. מיותר לציין, כי המוצר איננו לימון טבעי. מדובר במוצר מפוסטר (בטמפרטורה גבוהה) העשוי מרכיז, ואין צורך בהבנה מעמיקה במדעי התזונה על מנת להגיע למסקנה כי בין סגולותיו ובין לימון טבעי וטרי – ארוכה היא הדרך.

18. עוד יצויין, כי מדובר במוצר יקר יחסית לתכולתו (כ-5.5 ש"ח ל-200 מ"ל) ואילו היה בוחר התובע לרכוש מוצר לימון אשר איננו מיץ טבעי, היה הוא עושה כן במחיר זול בהרבה.

19. התובע מעריך את נזקיו הכלכליים בסך 3 שקלים פר רכישה (כ-50% ממכיר הרכישה המלא), ובסה"כ 9 ש"ח.

20. כמו כן, התובע סבור כי מגיע לו פיצוי בגין נזקיו הבלתי ממוניים ובכלל זאת עקב הפגיעה באוטונומיה, והרגשות השליליים הנלווים לכך דוגמת כעס, מרמה ואובדן אמון ביצרני מזון, אותם הוא חש. התובע שסבר כי הוא צורך מיץ לימון טבעי צרך מוצר מפוסטר העשוי מרכיז.

21. בע"א 1338/97 תנובה נ' ראבי, פד נז(1) 672, 682, נאמרו הדברים הבאים בידי כב' השופטת נאור:

כך קבעה באותו עניין כב' השופטת נאור:

הנזק הלא ממוני שהתובע טוען לו מאופייין בתחושת הגועל הנובעת מכך שמדובר בסיליקון, על כל המטען האסוציאטיבי המלווה חומר זה. לדעתי, נזק מסוג זה הוא לכאורה נזק בר־פיצוי. הטעיה בדבר תכולת החלב במקרה זה היא לכאורה בגדר פגיעה באוטונומיה של הפרט. אנו עוסקים במוצר מזון. זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה יימנעו. מי שרוצה למשל לצרוך רק מזון כשר, ויסתבר לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גועל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני, והתברר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. **מי שמבקש לקנות חלב דל שומן דווקא לא יסכין עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו שיעור השומן גבוה, ולהפך.** בכל המקרים הללו ובמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הדעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף. לכל צרכן וצרכן העדפות בנוגע למזונותיו, העדפות המבטאות לעתים את האידאולוגיה שהוא מאמין בה כדרך לחיים נכונים או בריאים. אכן, זה שאינו שומר כשרות יוכל לומר לשומר הכשרות: מה קרה אם אכלת מזון שאינו כשר; לא נגרם לך כל נזק. **לא זו השקפתו של מי שמבקש לשמור על כשרות או לאכול רק מזון אורגני או מזון דל שומן.**

וכך קבעה כב' השופטת פרוקצ'יה (בפסקה 13 לפסק-דינה):

“בענייננו מדובר בהוספת מרכיב לדבר מאכל תוך הפרת חובת התקן הרשמי בלא שהצרכן ידע את דבר קיומו של אותו מרכיב במזון שצרך ובמציאות דברים שבה אותו תוסף מזון איננו מזיק לבריאות. לשאלה באיזו מידה עוגמת נפש של צרכן במצב דברים זה היא בבחינת נזק הנובע ממהלכם הטבעי של הדברים, אין תשובה אחידה אשר קורצה מעור אחד. אכן עשויים להיות מצבים קיצוניים שבהם הטעיה לגבי מרכיבו של מוצר אכילה, גם כשאין בהם נזק בריאותי, עשויה להיות בעלת חשיבות מיוחדת לצרכן מהיבטים שונים, למשל מבחינה ערכית, מבחינת השקפת עולמו או עקב קיומה של העדפה מוגדרת למוצר בעל מרכיבים מסוימים לצורך השגת תכלית ספיציפית. כך למשל הצגת מוצר אכילה ככשר אף שאינו כשר, או הצגת מזון כמזון אורגני אף שאינו כזה, או הצגת מוצר כדל-שומן בעוד שלמעשה הוא רב-שומן – אלה עשויות במקרים מסוימים להוליד נזק לא ממוני שניתן לומר במידת ודאות כי הוא נגרם באורח טבעי ובמהלכם הרגיל של הדברים כתוצאה ישירה מעוולת הנתבע. בסוג מקרים אלה מצויה בלב הצרכן העדפה ברורה ומוגדרת למוצר בעל אפיון מסוים – בין העדפה שמקורה בערכי דת והשקפת עולם, בין העדפה הנובעת מערכי טבעונות ובין העדפה הבנויה על תכלית לשלוט בהיקף הקלוריות הנצרכות מהמזון, וכיוצא באלה עניינים. פגיעה בהקשרים אלה בזכותו של הצרכן לבחור את המוצר הראוי בעיניו היא פגיעה ממשית בתחום העדפותיו כפרט, ונזקו הכללי מפגיעה זו אינו קשה להוכחה.

קיומה של העדפה מוגדרת וברורה של הצרכן לרכוש מוצר בעל איכויות מוגדרות עשוי לתת בידו כלי לגיטימי לתבוע את נזקו מהמשווק על הפרת חובתו שלא להטעותו לגבי תכונותיו של המוצר הנרכש. עילה מסוג זה עשויה במקרים מתאימים גם להצדיק תובענה ייצוגית אשר את בני קבוצתה, השותפים לתובענה, ניתן להגדיר בלא קושי מיוחד. אולם המקרה שלפנינו הוא שונה, והתשובה לו קשה ומורכבת יותר.”

22. עקב הטעיה, סבל התובע מפגיעה באוטונומיה ונפגמה יכולתו להכריע בדבר הרכב מזונותיו, מה לצרוך וממה להימנע. התובע רכש מוצר בריא פחות ממה שנתכוון לרכוש.

23. התובע מעריך את הפגיעה באוטונומיה בסך של 50 ש"ח. נזקיו של התובע מסתכמים על-כן בסך 59 ש"ח.

ב. עילה לפי חוק הגנת הצרכן

24. סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, קובע את הבאות:

”2. איסור הטעיה¹

(א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת – העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים לעסקה:

- (1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;
- (2) המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס;
- (3) מועד ההספקה או מועד מתן השירות;
- (4) השימוש שניתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שניתן להפיק מהם והסיכונים הכרוכים בהם;
- (5) דרכי הטיפול בנכס;
- (6) זהות היצרן, היבואן או נותן השירות;
- (7) השם או הכינוי המסחרי של הנכס או השירות;
- (8) מקום הייצור של הנכס;
- (9) תאריך הייצור של הנכס או תאריך תפוגתו;
- (10) החסות, העידוד או ההרשאה שניתנו לייצור הנכס או למכירתו או למתן השירות;
- (11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם;
- (12) קיומם של חלפים, אבזרים או חמרים המיוחדים או המתאימים לתיקון הנכס או לשימוש בו;
- (13) המחיר הרגיל או המקובל או המחיר שנדרש בעבר, לרבות תנאי האשראי ושיעור הריבית;
- (14) חוות דעת מקצועית או תוצאות של בדיקה שניתנו לגבי טיב הנכס או השירות, מהותם, תוצאות השימוש בהם, והסיכונים הכרוכים בהם;
- (15) השימוש הקודם שנעשה בנכס או היותו חדש או משופץ;
- (16) שירות אחזקה ותנאיו;
- (17) תנאי אחריות לנכס או לשירות;
- (18) כמות הטובין שבמלאי מסוג נושא העסקה;
- (19) היות העסקה שלא במהלך עסקים.
- (20) היות מקורו של הנכס המכר בפשיטת רגל בכינוס נכסים או בפירוק חברה;
- (21) תנאי הביטול של עסקה.

25. אחריותה של הנתבעת כיצרנית ו/או משווקת ו/או מחזיקה, יחד או לחוד, של שני המוצרים נשוא ההטעיה, קבועה במפורש בסעיף 2(ב) לחוק הגנת הצרכן הקובע כי:

”(ב) לא ימכור עוסק, לא ייבא ולא יחזיק לצרכי מסחר נכס שיש בו הטעיה ולא ישתמש בנכס כאמור למתן שירות.”

¹ ההדגשות, כאן ובכל מקום אחר, אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

26. הנתבעת אף נושא באחריות כיבואן לכל מעשה הטעיה הנובע מאריות המוצר :
- "(ב) לא ימכור עוסק, לא יבא ולא יחזיק לצרכי מסחר נכס שיש בו הטעיה ולא ישתמש בנכס כאמור למתן שירות."
27. לענייננו, הוטעה התובע לרכוש מוצר הנחזה להיות מיץ לימון טבעי, בעוד שבפועל רכש התובע מיץ לימון שאינו טבעי אלא מפוסטר, וכזה העשוי מרכז.
28. הנתבעת הטעתה את התובע הטעיה כפולה ומכופל. הנתבעת כינתה את המוצר "מיץ לימון טבעי" למרות שאין המדובר כלל במיץ לימון טבעי הואיל ומדובר במיץ לימון מפוסטר וכזה העשוי מתרכיז. מדובר, למצער, בהטעיה לעניין הטיב המהות והסוג של הנכס.
29. הנתבעת רשמה ברשימת הרכיבים כי המוצר כולל "מיץ לימון טבעי 100%" ובכך הטעתה את התובע הטעיה כפולה ומכופלת והוסיפה חטא על פשא. רק מעיון מדוקדק באותיות הקטנטנות ניתן לגלות כי הנתבעת הוסיפה בסוגרים את המילה "מתרכיז".
30. לו היה המוצר מסומן באופן הולם, היה התובע נמנע מרכישתו ומשתמש בלימון טבעי. מיותר לציין, כי המוצר איננו לימון טבעי. מדובר במוצר מפוסטר (בטמפרטורה גבוהה) העשוי מרכז, ואין צורך בהבנה מעמיקה במדעי התזונה על מנת להגיע למסקנה כי בין סגולותיו הטבעיות ובין לימון טבעי – ארוכה היא הדרך.
31. עוד יצויין, כי מדובר במוצר יקר יחסית לתכולתו (כ-5.5 ש"ח ל-200 מ"ל) ואילו היה בוחר התובע לרכוש מוצר לימון אשר איננו מיץ טבעי, היה הוא עושה כן במחיר זול בהרבה. נזקיו של התובע מפורטים בפרק שעניינו הפרת חובה חקוקה.

ו. הגדרת הקבוצה והסעדים המגיעים לכלל חברי הקבוצה

32. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר למבקש לתבוע בשמם את של חברי הקבוצה את הסעדים כמפורט להלן: השבה חלקית של סך של 3 ש"ח לכל אריזה ואריזה של המוצר, ופיצוי בסך 50 ש"ח לכל צרכן וצרכן בגין הפגיעה באוטונומיה.
33. אין למבקש נתונים בדבר מכירתו של המוצר. בהערכה זהירה, ובהתחשב בכך שמדובר במוצר הנמכר ברשתות השיווק הגדולות, מעריך התובע כי המוצר נרכש בידי 100,000 צרכנים וכי במהלך השנים בהן שוק נכשו ממנו כ-900,000 יחידות.
34. על כן, עומד הפיצוי לכלל חברי הקבוצה על סך 2,700,000 ש"ח (סעד ההשבה החלקית) ו-5,000,000 ש"ח (פגיעה באוטונומיה) ובסה"כ עומד הפיצוי לכלל חברי הקבוצה על סך 7,700,000 ש"ח.

35. "דרך המלך" במתן סעד במסגרת תביעה ייצוגית הינה באמצעות פסיקת פיצוי אינדוידואלי לכל חבר בקבוצת התובעים.

36. בהקשר זה, קובע סעיף 20(א) לחוק תובענות ייצוגיות באופן הבא:

(א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה שבשמה נוהלה התובענה הייצוגית, כולה או חלקה, רשאי הוא במסגרת החלטתו על מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה להורות, בין השאר, הוראה כמפורט להלן, לפי הענין, ובלבד שלא יהיה בכך כדי להכביד במידה העולה על הנדרש על חברי הקבוצה או על בעלי הדין:

(1) על תשלום פיצוי כספי או על מתן סעד אחר, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור;

(2) על כך שכל חבר קבוצה יוכיח את זכאותו לפיצוי כספי או לסעד אחר:

(3) על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל ועל אופן חישוב חלקו של כל חבר קבוצה, ובלבד שסכום הפיצוי הכולל ניתן לחישוב מדויק על יסוד הראיות שבפני בית המשפט; הורה בית המשפט על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל כאמור, רשאי הוא להורות בדבר חלוקה בין חברי הקבוצה, באופן יחסי לנזקיהם, של יתרת הסכום שתיוותר אם חבר קבוצה, אחד או יותר, לא דרש את חלקו, לא הוכיח את זכאותו לפיצוי או לסעד, לא אותר או שלא ניתן לחלק לו את חלקו מסיבה אחרת, ובלבד שחבר קבוצה לא יקבל פיצוי כספי או סעד אחר מעבר למלוא הפיצוי או הסעד המגיע לו; נותרה יתרת סכום לאחר החלוקה לחברי הקבוצה כאמור, יורה בית המשפט על העברתה לאוצר המדינה.

37. החוק קובע מנגנון גמיש במסגרתו יהא רשאי ביהמ"ש לקבוע כיצד ניתן יהיה להוכיח את נזקם האישי של החברים בקבוצה, כאשר בהתאם לסעיף 20(א)(3) יתרת הכספים – אשר לא יידרשו – תועבר לאוצר המדינה.

38. לחליפין, במידה ויתגלו קשיים באיתור חלק מחברי קבוצת התובעים (מה שסביר מאוד בהחשב בסכום התביעה הנמוך), ניתן יהיה ליישם את עקרונות "הפיצוי לטובת הציבור" הקבועים בסעיף 20(ג) לחוק:

"מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות הענין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות הענין."

39. פסיקת סעד לטובת הציבור הוכרה גם כסעד ראוי בפסק-דינה של כבוד השופטת נאור בענין **תנובה נ' ראבי** (בעמ' 687):

”שאלת הסעד ושאלת הגדרתה של ”הקבוצה” הן שאלות שיש ביניהן, כפי שנראה, קשר גומלין הדוק. בית המשפט עמד בצדק על כך שאין דרכם של צרכנים לשמור קבלות בגין רכישת החלב, ויהיה קושי במשפט עצמו בהבאת ראיות בידי תובעים פוטנציאליים. נראה לי שפתרון אפשרי לקושי בזהו חברי הקבוצה שסביר שאכן יתעורר הוא שייקבע פיצוי לטובת הקבוצה או לטובת הציבור...”

לבית המשפט סמכות רחבה לקבוע את הסעד, ועמדתי היא שגם בתביעות לפי חוק הגנת הצרכן ניתן לקבוע סעד לטובת הציבור או סעד לטובת הקבוצה.”

40. את חישוב הסך הכולל של הפיצוי לחברי הקבוצה ניתן יהא לעשות באמצעות כלים סטטיסטיים או בדרך של אומדנא. כפי שנקבע למשל לאחרונה ע”י ביהמ”ש העליון בע”א 345/03 רייכרט נ’ יורשי המונח משה שמש ז”ל (ניתן ביום 7.6.07):

”סיכומם של דברים עד כה, עקרונית ניתן לקבוע את הנזק בתובענות ייצוגיות בדרכים שונות אשר מיושמות בקשת רחבה של מצבים. מן הצד האחד עומדת, כנקודת מוצא, דרך ההוכחה הקבועה בסעיף 20(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות ובתקנות ניירות ערך, לפיה מוכח הנזק באמצעות הגשת תצהירים על-ידי כל אחד מחברי הקבוצה. דרכי הוכחה נוספות, אשר קרובות במהותן להליך האינדיבידואלי, מבוססות על קביעת נזקו של כל אחד מחברי הקבוצה אך זאת, ללא ניהול הליך מפורט של הגשת תצהירים, אלא באמצעות חישוב כללי המבוסס על נתונים עובדתיים שאינם שנויים במחלוקת או ניתנים להוכחה פשוטה. ניתן, כמובן, לשלב בין שתי הדרכים, על-ידי התוויית נוסחה כללית שתיושם, לגבי כל אחד מיחיד הקבוצה, על-פי הנתונים המיוחדים הנוגעים לו. מן העבר האחר, קיימות דרכים נוספות לקביעת הפיצוי, המבוססות על קביעת סכום הנזק הכולל שנגרם לקבוצה כולה באמצעות שיטות שונות שפורטו לעיל. לבסוף, במקרים בהם לא ניתן לחשב את הנזק (אף שאין חולק כי נגרם), קיימת אפשרות לקבוע את סכום הפיצוי גם על דרך האומדנה.”

41. מכל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד :

(א) לחייב את הנתבעת לשלם לקבוצה סך של 7,700,000 ש”ח.

(ב) להורות על פסיקת גמול מיוחד למבקש.

(ג) להורות על תשלום שכר טרחת עורך-דין לעורכי-הדין המייצגים באחוזים מתוך הקרן בהתאם לשיקול דעתו של ביהמ”ש הנכבד וכן על תשלום הוצאות משפט.

שלומי כהן, עו"ד

אמיר ישראלי, עו"ד

ב"כ התובע